

AZ ARADI GYŰLÉS

Hiába tagadják azok, akiknél ez a tagadás agitációs célokat szolgál, hogy a nők összessége osztály, hiába állítják, hogy a nő mindig férjének osztályához tartozik. mindig újabb és újabb események bizonyítanak a mi állításunk igazsága mellett.

Március elején csak úgy visszhangzóit a sajtó, főképen az aradi napilapok attól a hírtől, hogy a Nemzeti Munkapárt aradi alakuló gyűlésére nőket semmi esetre sem bocsájtanak a terembe. E tilalommal járt az a fenyegetés is, hogy „ha mégis be találna menni valamilyen módon nő a terembe, azt rendőrökkel vitetik ki onnan”. Hogy mi adott okot az uraknak ezen intézkedésre, azt nem tudjuk, hogy miért akarták a nőket rendőrökkel kivinni a teremből, azt sem tudjuk, de valószínű, hogy Tisza Istvánnéra, aki férjét Aradra kísérte és az aradi főispán nejére gondoltak Bizonyos, hogy ez a két nő érdeklődött a gyűlés lefolyása iránt, hiszen közismert tény, hogy mindenkor élénk figyelemmel kísérik férjeik politikai működését. Dehát rendőrrel nem szívesen vezetetti ki magát senkisé a teremből, így ezek a hölgyek is kénytelenek voltak a gyűlésről távol maradni. Egy sorba kerültek a kispolgári és a proletár asszonnyal, akiket a férfiak azzal az utasítással, hogy asszonynak a konyhán a helye, tartanak távol akár a kaszinótól, akár a szakszervezettől. És mégis vannak, akik nem látják át, hogy a nők összessége egy elnyomott osztály.

Az aradi gyűlés a férfiak átlagos udvariasságáról is kedves tanúságot tett. Minden tilalom és fenyegetés ellenére a nőmentes gyűlésnek mégis volt egy nőhaligatója; lapunk tudósítója, e sorok írója. A férfiak nőjogok helyett udvariasságot szeretnék nekünk kínálni. Az aradi férfiak udvariassága abban nyilvánult, hogy a női hírlapírót meggátolták az őt a sajtóasztalnál joggal megillető hely elfoglalásától. Azután egyetértően annyi helyet sem engedtek neki, hogy legalább állva jegyezhetett volna. Furcsa volt, hogy amikor Tisza István befejezte beszédét, az eddig erőszakkal elfoglalt hely elvesztette értékét az urak előtt. Most már udvariaskodások közepette bocsájtották volna az őt megillető helyre a nőt. Akkor, amikor ennek a helynek elfoglalása, minthogy az ülés végéhez közeledett, már fölöslegessé vált.

Ez a késői udvariaskodás természetesen nem felejtetheti el az előző goromba megjegyzéseket, amelyeknek legenyhébbje a „dobjátok ki” volt. A gyűlés végighallgatása és végignézése azonban megértette ezzel az egyetlen jelen volt nővel, hogy miért bocsájtottak csak férfiakat a terembe.

Helyesen cselekedtek a gyűlést rendező urak, mert ilyen ítéletnélküli tömeget nőkből összehozni alig lehetett volna. Mindent megélteneztek, még ahol a logika, t. i. még az ő logikájuk is ellentmondást követelt volna.

Tisza István gróf március 6-iki beszédét a sajtó elég bőven ismertette, úgy, hogy felesleges annak reakciós tendenciáját külön kiemelni.

Az aradi gyűlés ismét meggyőzött bennünket arról, hogy a férfitársadalom az asszonyokat csak addig tűri akár a munka, akár az élvezetek terén, amíg az kiváltásos kényelmével nem ellenkezik. Csak a saját erőnkre támaszkodva kell majd megvívunk azt a harcot, amelyre szükségünk van, hogy megbecsüljék bennünk az embert azok, akik ma ezt a megbecsülést bitorolják, de rá nem szolgálnak.

A kizárólag férfiakból álló parlamentek csődjét sok jelenségből lehet megítélni. Nálunk nem utolsó helyen áll ezek között a tintatartókkal való érvelés, a Khuen-féle törvénymagyarázat.

Mélyen elszomorító jelenségek ezek és világosan szólnak amellet, hogy a magyar közéletnek új erőkre, új vérre, új erkölcsi felfogásra van szüksége. Úgy látszik, hogy a világosságtól félnek azok az urak, akik olyan hevesen zárkóznak el a nők követelése elől, félnek, hogy az az erkölcsi tisztaság, az az erős logika, amellyel a nők ítélik meg a helyzeteket, ártnak a sötétség lovagjainak.

Ha mi nők eddig nem érdeklődtünk volna a politika iránt, ha már eddig nem küzdöttünk volna közvetlen politikai befolyásért, az utóbbi idők eseményei egyenesen reá kényszerítenének bennünket, hogy nyílt szemmel látva az eseményeket, helyet kérjünk, sőt követeljünk ott, ahol az ország dolgait – ma olyan helytelenül, olyan éretlenül – intézik. Ezek az intézők merik állítani, hogy a nők „éretlenek” a politikai munkára, hogy nem értenek a közügyek intézéséhez!

Az aradi gyűlés tanulsága: dolgoznunk kell, összetartani és ezzel az összetartással megtörni azt az önhittségből összerótt erős várat, amelybe a férfiak többsége elzárkózik a nők követelése elől. Ha az asszonyok részt akarnak venni a közmunkában, úgy meg kell nekik adni erre a módot, mert ha meg nem adják, akkor a nemek osztályharca az egész társadalom kárára még jobban elidegeníti egymástól a férfit és a nőt. W. Sz.